

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒
ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัดที่ ๑.๑.๗ ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

คำนำ

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน พัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยผ่านกระบวนการจัดทำเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยการนำข้อมูลพื้นฐานทาง กายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนศักยภาพของชุมชนมาสังเคราะห์ โดยได้รับความร่วมมือจากผู้นำท้องถิ่นและเกษตรกร เพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักในการแก้ไขปัญหาแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลที่สมบูรณ์ สามารถนำไปปฏิบัติได้

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้ คงจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกระดับ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น โดยมุ่งหวังว่าสักวันหนึ่งอาชีพการเกษตรจะได้รับการส่งเสริม และพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพการเกษตร สุดท้ายนี้ต้องขอขอบพระคุณท่านผู้นำต่างๆ และเกษตรกรที่ให้การสนับสนุนการจัดทำเวทีชุมชนมาโดยตลอดทุกขั้นตอน จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

นายสิรภพ แซ่ฉั่ว

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

สารบัญ	หน้า
การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร	๑
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๖
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๙
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	
๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว	๙
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๙
๒) ปริมาณการผลิต	๑๐
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๒
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๑๓
๕) ต้นทุนการผลิต	๑๓
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	๑๔
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๑๔
๑.๔.๒ ชนิดสินค้าเมล็ดอ่อน	๑๕
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๑๗
๒) ปริมาณการผลิต	๑๗
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๑๗
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๑๘
๕) ต้นทุนการผลิต	๑๘
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	๑๘
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๑๘
๑.๔.๓ ชนิดสินค้ากล้วยน้ำว้า	
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๐
๒) ปริมาณการผลิต	๒๐
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๐
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๒๑
๕) ต้นทุนการผลิต	๒๑
๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด	๒๒
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๒๒
๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	๒๕
๓ การจัดทำ TOWS Matrix	๒๖

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตร

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

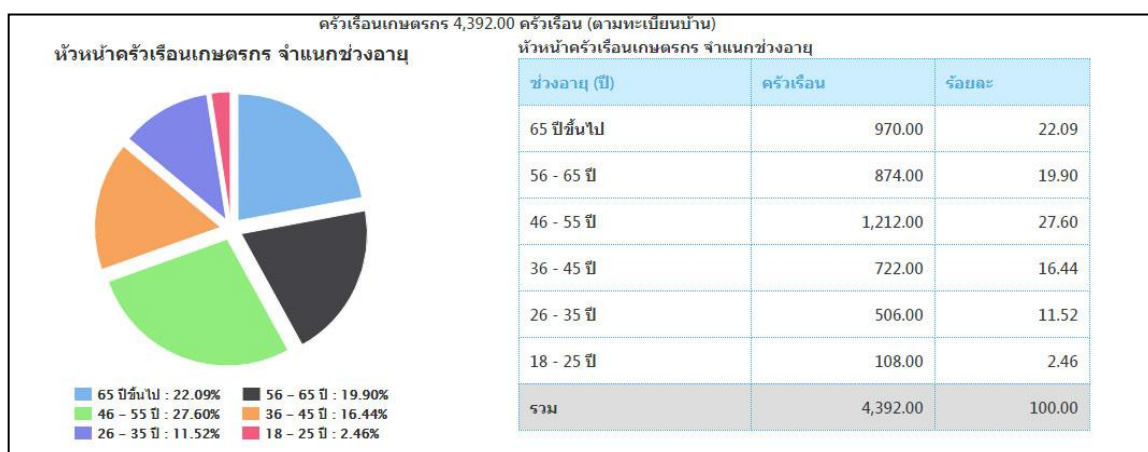
๑) เกษตรกร

ตำบลสนามชัย มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๑๕๙ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๐ รองลงมาอายุระหว่าง ๖๕ ปี คิดเป็น ร้อยละ ๒๒.๐๙ อายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๙๐ อายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔๔ อายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๒ และอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๙๗๐	๒๒.๐๙
๕๖ - ๖๕ ปี	๘๗๔	๑๙.๙๐
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๒๑๒	๒๗.๖๐
๓๖ - ๔๕ ปี	๗๒๒	๑๖.๔๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๕๐๖	๑๑.๕๒
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๐๘	๒.๔๖
รวม	๔,๓๙๒	๑๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

ภาพที่ ๑ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

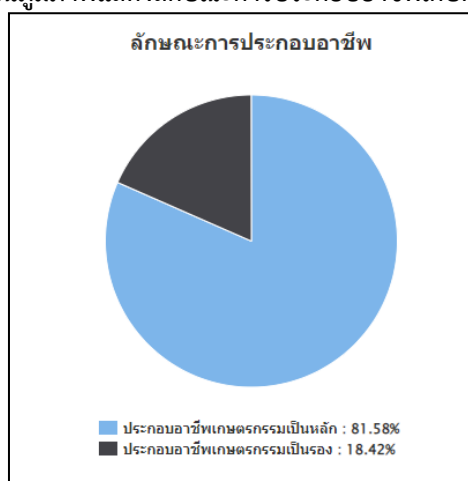
ตำบลสนามชัย มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๙๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๕๘ และประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นรอง จำนวน ๒๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๔๒

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๙๓	๘๑.๕๘
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๑	๑๘.๔๒

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๖๖

แผนภูมิภาพแสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร

ภาพที่ ๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๖๖

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

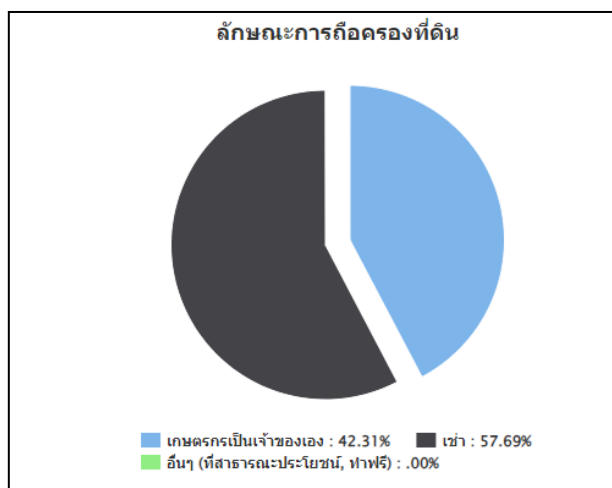
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลสนามชัย ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นการเช่า จำนวน ๑๐๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๖๙ รองลงมาคือของตัวเอง จำนวน ๗๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๓๑ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน - ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ - ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เช่า	๑๐๕	๕๗.๖๙
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๗๗	๔๒.๓๑
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	-	-

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๖๖

แผนภูมิภาพแสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

ภาพที่ ๓ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๖๖

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของเอง)

เกษตรกรตำบลสนามชัย มีการถือครองที่ดินแบบโฉนด จำนวน ๒๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ

๑๐๐

ตารางที่ ๔ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบล ช่างเหล็ก อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๑๐๐	-	-	-	๑๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๖๖

แผนภูมิภาพแสดงประเภทเอกสารสิทธิ์

ภาพที่ ๔ แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ.๒๕๖๖

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลสนามชัย วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๗ ราย

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรตำบลสนามชัย อำเภอบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
๑	-	-	๑	๗	-	-	๒	๑๔	-	-	-	-
๒	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๓	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๕												
๖												
๗							๒	๒๔				
๘												
รวม	-	-	๑	๗	-	-	๔	๓๘	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลสนามชัย มีแหล่ง ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร ต.ช้างเหล็ก อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศคปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฎิรูป	
๑	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๒	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๓	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๔	-	-	-	-	-	-	-	-	-
๕									
๖									
๗					๑				๑
๘									
รวม	-	-	-	-	๑	-	-	-	๑

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลสนามชัย มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๘ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๘ ราย รองลงมาคือ หมอдинอาสา ๕ ราย และปศุสัตว์อาสา ๒ ราย

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอ ดิน อาสา	เกษตรกร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
๑	-	-	-	-	๑	๑	-	-	-
๒	-	-	-	-	๑	๑	-	-	-
๓	-	-	-	๑	๑	๑	-	-	-
๔	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๕	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๖	-	-	-	-	-	๑	-	-	-
๗	-	-	๑	๑	๑	๑	-	-	-
๘	-	-	-	-	๑	๑	-	-	-
รวม	-	-	๑	๒	๕	๘	-	-	-

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖

(๒) ปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบลสนามชัย มีปราชญ์ชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของปราชญ์แต่ละคน ซึ่งในตำบลสนามชัย มีปราชญ์ชาวบ้านจำนวน ๒ คน

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
สนามชัย	๑	นายวัลลภ เนื่องประถม	๓๘ หมู่ที่ ๗ ตำบลสนามชัย	นาข้าว
	๑	นายวิชอบ จิตรีศัพท์	๑๑/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลสนามชัย	นาข้าว
รวม	๒			

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ตำบลสนามชัย ไม่มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตำบลสนามชัย มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มของแปลงใหญ่ข้าว ตำบลบ้านแป้ง แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ข้าว ตำบลบ้านแป้ง

ที่อยู่ อยู่ในพื้นที่ตำบลบ้านแป้ง และตำบลสนามชัย 1 (9/3 ม.3 ต.บ้านแป้ง อ.บางไทร จ.พระนครศรีอยุธยา)

กิจกรรม ผลิตข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงาน ลดต้นทุนการผลิต จาก 4,500 บาท/ต่อไร่ เป็น 3,500 บาท (20%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก 750 กก./ไร่ เป็น 800 กก./ไร่ (6.67%)
- เป้าหมายรายได้ 6,640 บาท/ไร่
- ประมาณการระบาย 3,800 บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

1. สมาชิกได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP ทุกแปลง
2. การผลิตข้าวเป็นแบบอินทรีย์ปลอดสารเคมี 100 เปอร์เซ็นต์
3. มีสินค้าที่ได้มาตรฐานของกลุ่ม พร้อมตลาดในการรับซื้อ

ตารางที่ 9 แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวตำบลบ้านแปง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กิจกรรม	เดือน													
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ประมาณการรายจ่าย	ประมาณการรายได้
เตรียมหาปัจจัยในการผลิต ให้ทันการเพาะปลูก														
กำหนดสมาชิกในการเป็นผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ (ไข่แดง , ไข่ขาว)และขอเช่าสถานที่ทำลานตาก ยุ้งฉาง และเก็บปัจจัยการผลิต														
ติดต่อ ตลาดรับซื้อโรงสี เถ้าแกล่ง และติดต่อ เครื่องอัดฟาง (เช่า,ซื้อ)														
หารือในการสร้างแบรนด์สินค้า และวางสินค้า ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ช่องทางการจำหน่าย														

ตารางที่ 10 แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ ตำบลบ้านแปง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
-----	---------	-------------------	---------	-----------------	--------------------	--------	---------------------

1	3	แปลงใหญ่ข้าว ตำบล บ้านแปง	ข้าว	-	-	นายสันต์ สุขสมบูรณ์	090 2810988
---	---	------------------------------	------	---	---	---------------------	-------------

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2565)

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

๑. ดินชุดอยุธยา เป็นดินเหนียว ดินเป็นสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาปนน้ำตาลแก่และสีเหลือง เป็นกรดจัด ส่วนใหญ่พบปริมาณริมแม่น้ำ ปัจจุบันใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าว ไม้ผล แต่ต้องมีการยกทรงหรือถมดิน

๒. ดินชุดเสนา เป็นดินเหนียว ดินเป็นสีเทา หรือเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาจุดปนน้ำตาล มีสารวาไรไซด์ ดินเป็นกรดจัด มีความสมบูรณ์ต่ำ พบบริเวณห่างจากแม่น้ำ ประมาณ ๒๐๐ เมตร การปรับปรุงโดยใช้ปูนขาว ปูนมาร์ลจัดระบบการชลประทาน ปัจจุบันใช้ประโยชน์ในการทำนาข้าว ปลูกไม้ผล

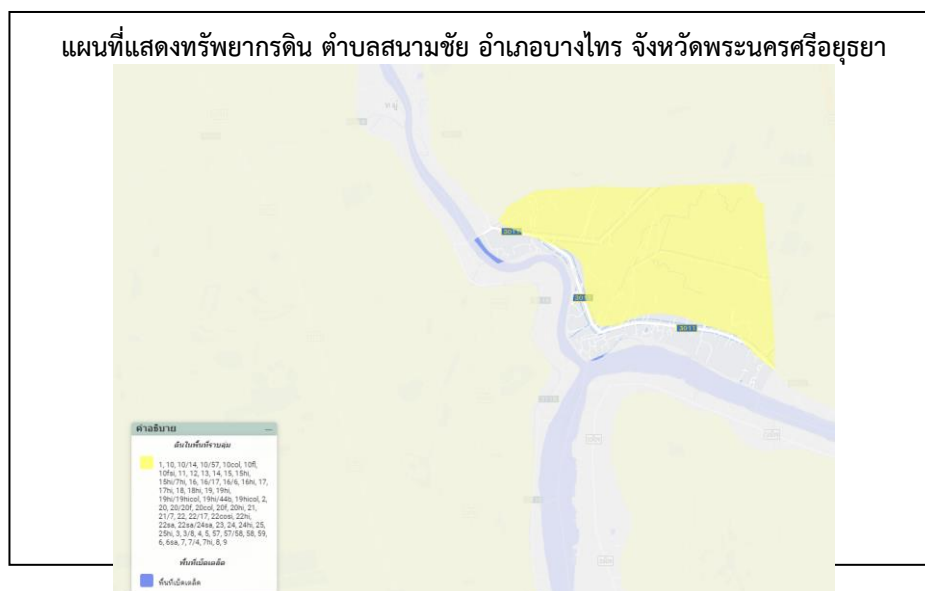
ตารางที่ ๑๑ แสดงทรัพยากรดินตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	-	-
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	-
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๓,๙๙๒.๔๑	๑๐๐

ที่มา: agri map พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๕ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา :agri map พ.ศ. ๒๕๖๖.)

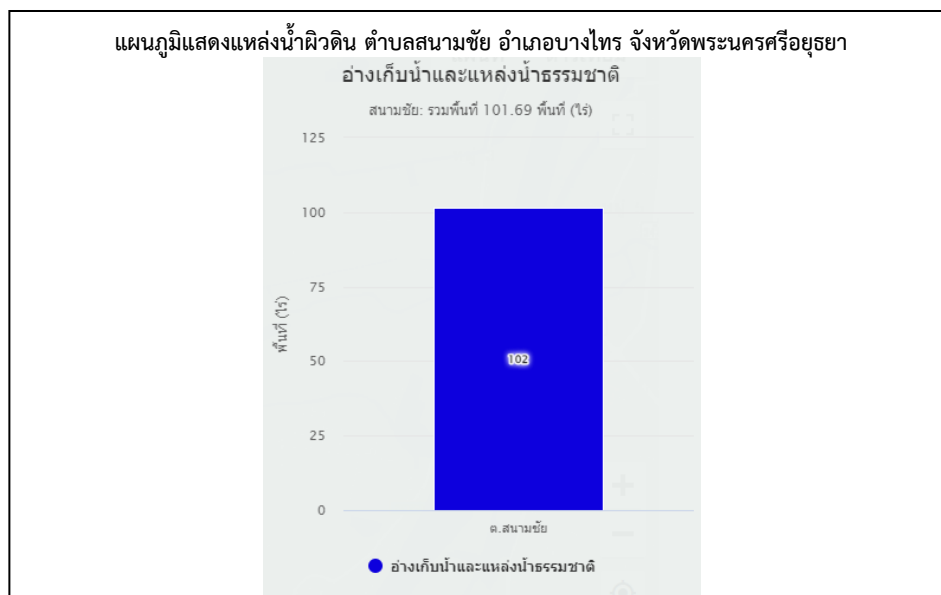
ภาพที่ ๖ แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
(ที่มา agri map พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒) ทรัพยากรน้ำ

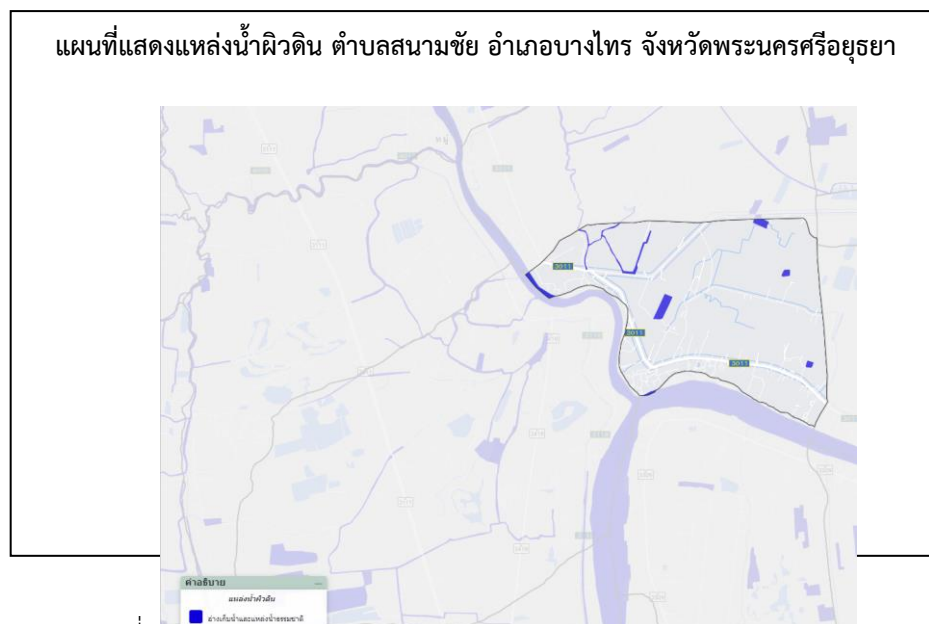
ตำบลสนามชัย เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๑๐๐% ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง และในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็น น้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน

จะได้รับการเติมจากฝน

ภาพที่ ๗ แสดงแผนภูมิแหล่งน้ำผิวดินตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา : agri map, พ.ศ ๒๕๖๖)

ภาพที่ ๘ แสดงแผนที่แหล่งน้ำผิวดินตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา agri map , พ.ศ ๒๕๖๖)

๑.๓ สีนค่าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้ำ GI ไม่มี

๑.๔ สีนค่าเกษตรที่สำคัญ (อย่างน้อย ๓ ชนิดสินค้ำเกษตร)

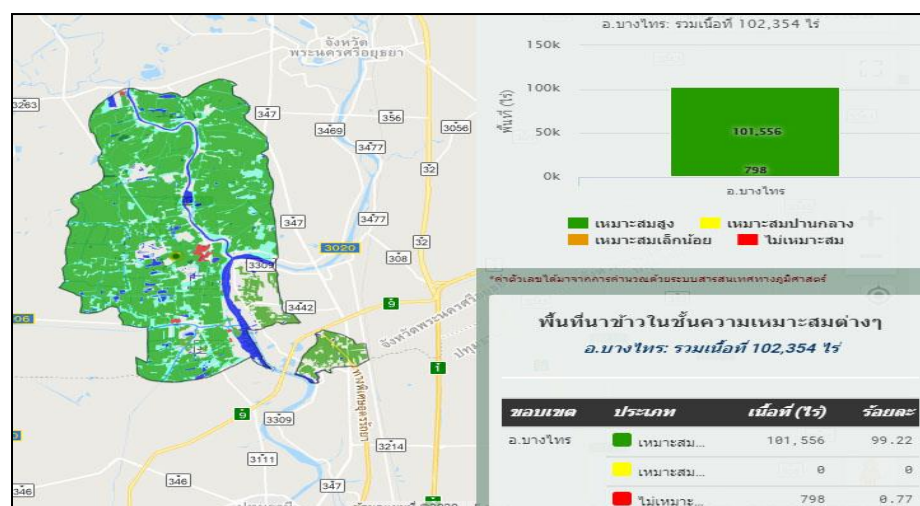
๑.๔.๑ ชนิดสินค้ำ ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลสนามชัย มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๓,๓๕๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓,๓๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ภาพที่ ๙ แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.๑.๓ ระบบการผลิต

เกษตรกรในตำบลสนามชัย มีการปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๑๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว(นาปี)	←.....→			←—————△—————→				▽—————→			△—————→	
ข้าว (นาปรัง)	←—————→		▽—————→	←.....→							←—————→	

สัญลักษณ์

←—————→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.๑.๔ เทคโนโลยีการผลิต

- ๑) การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๕๗ หอมประทุม ฯลฯ
- ๒) การเตรียมดิน เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเตรียมดินโดย ไถตะ ไถแปร และตีนาก
- ๓) การปลูกข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวโดยการหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าววงอก อัตรา ๒๕ กก./ไร่
- ๔) ระบบการให้น้ำในแปลงนาเกษตรกร ทั้งหมดอาศัยระบบชลประทานและน้ำฝนเป็นหลัก
- ๕) การดูแลรักษา เกษตรกรกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนและสารเคมี มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนงอกควบคู่ไปพร้อมกับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังงอก เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรคใบขาว เพลี้ยไฟ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ฯลฯ
- ๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรใส่ปุ๋ยโดยใช้แรงงานคนและเครื่องจักรในการใส่ปุ๋ยเคมี และใส่ปุ๋ยเคมี จำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวอายุ ๒๐ - ๓๐ วัน ครั้งที่ ๒ ข้าวอายุเดือน ๖๐ วัน โดยใช้สูตร ๑๖-๑๒-๘ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่ และใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่
- ๗) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวข้าวโดยใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ ใช้รถเกี่ยวข้าว และใช้รถบรรทุกในการนำข้าวไปขายโรงสี
- ๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการอัดฟางข้าว ไถกลบตอซัง และใช้น้ำหมักใส่พร้อมการปล่อยน้ำเข้านา
- ๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเคมี

๒.๑.๕ ต้นทุนการผลิต

ตำบลสนามชัย มีต้นทุนการผลิตข้าว จำนวน ๔,๗๕๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๑๑ ต้นทุนการผลิตข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	อัตราการใช้	ระบุชนิด/สูตรปุ๋ย	ค่าใช้จ่าย (บาท)
๑	ค่าพันธุ์ข้าว	๒๕ กก./ไร่	-	๕๐๐
๒	ค่าเตรียมดิน (ไถ-ตี-เทือก)	๓๕๐ กก./ไร่	-	๓๕๐
๓	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	๔๕๐ บาท/ไร่	-	๔๕๐
๔	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑	๒๕ กก./ไร่	๑๖-๒๐-๐	๔๐๐
๕	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒	๒๐ กก./ไร่	๔๖-๐-๐	๓๒๐
๖	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓	-	-	-
๗	ค่าปุ๋ยอินทรีย์	-	-	-
๘	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช	๓๕๐	-	๓๕๐
๑๐	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๓๐๐	-	๓๐๐
๑๑	ค่าแรงหว่านข้าว/หว่านปุ๋ย/พ่นสารเคมีเฉลี่ยต่อไร่	๒๙๐	-	๒๙๐
๑๒	ค่าเก็บเกี่ยว	๔๕๐	-	๔๕๐
๑๓	ค่าขนส่ง	๒๐๐	-	๒๐๐
๑๔	ค่าเช่า	๑,๐๐๐	-	๑,๐๐๐
๑๕	ค่าอื่นๆ	๑๔๐	-	๑๔๐
	รวม			๔,๗๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

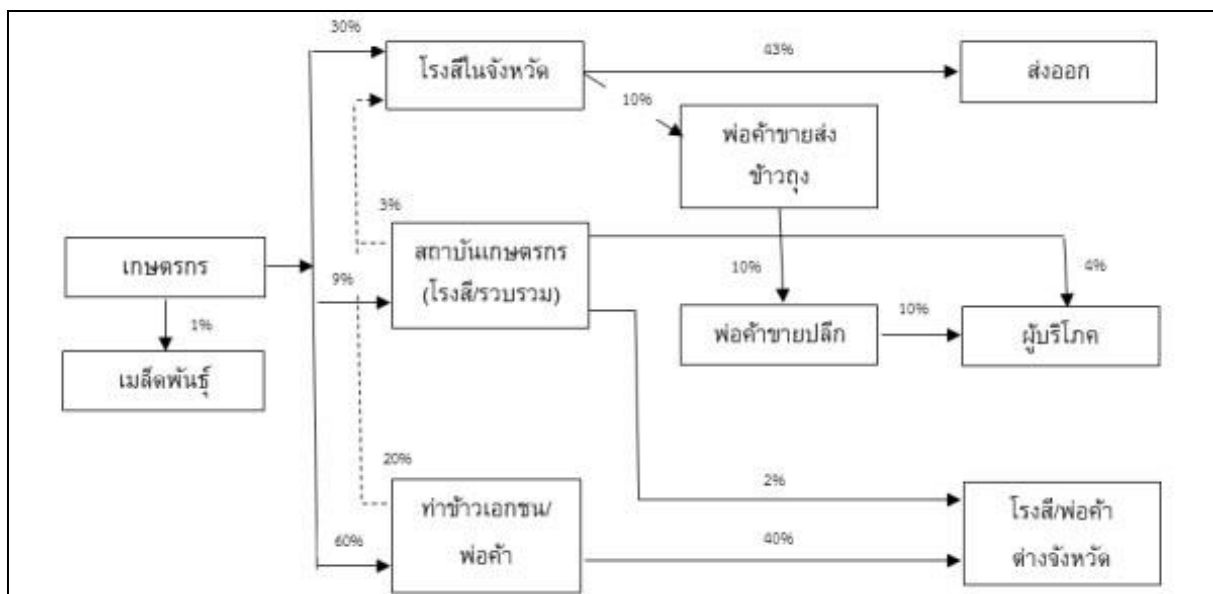
๒.๑.๖ ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาด แหล่งรับซื้อผลผลิต)

๑) วิธีการตลาดข้าว

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่ในตำบลสนามชัย นิยมใช้พันธุ์ข้าวอายุสั้น หรือเรียกว่าพันธุ์ข้าวเตี้ย พันธุ์ราชการไม่ไวแสง เป็นข้าวแข็ง เช่น พันธุ์ กข ๔๑ กข ๔๗ กข ๕๗ กข ๖๑ และพิษณุโลก ๒ ซึ่งข้าวพันธุ์เหล่านี้เมื่อจำหน่ายแล้ว จะมีราคาประมาณ ๖,๕๐๐ – ๖,๕๐๐ บาท/ตัน ซึ่งจะแตกต่างจากข้าวที่เพาะปลูกไวเพื่อสีรับประทาน ข้าวนุ่ม เช่น กข ๔๓ และข้าวปทุมธานี (ข้าวหอมปทุม) ซึ่งจะมีราคาที่สูงกว่า (ราคาประมาณ ๘,๕๐๐ – ๘,๕๐๐ บาท/ตัน)

ในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่มักขายผลผลิตให้โรงสีข้าวโดยตรง โดยจ้างรถบรรทุกขนส่งข้าวไปยังโรงสี ค่าขนส่งขึ้นอยู่กับระยะทางและจำนวนผลผลิต ข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำไปขายจะมีความชื้นตั้งแต่ ๒๕% ขึ้นไป โดยผู้รับซื้อจะตีราคาโดยหักลดความชื้นเบ็ดเสร็จทำให้เกษตรกรรู้สึกว่าได้ราคาต่ำ โดยข้าวเปลือกที่ผลิตได้จำหน่ายให้โรงสีข้าว ร้อยละ ๙๙ ส่วนที่เหลือเก็บไว้ทำพันธุ์ข้าว ร้อยละ ๑

ภาพที่ ๑๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.๑.๗ เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ ด้านการทำนา จำนวน ๑๐ ราย

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

๑. การเตรียมดินและการใช้เมล็ดพันธุ์
๒. การทำน้ำหมักชีวภาพและฮอร์โมนไข่
๓. การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อลดการใช้สารเคมี
๔. การลดต้นทุนการผลิต
๕. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ชนิดสินค้า เมล่อน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

การเลือกพื้นที่และการเตรียมพื้นที่ปลูก ควรเป็นที่ราบไม่มีน้ำท่วมขัง มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตตลอดฤดูปลูก ลักษณะดินเป็นดินร่วน หรือร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนทราย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ปานกลาง (pH ประมาณ ๕.๕-๗.๕) มีการระบายน้ำได้ดี ถ้าเป็นที่ลุ่มควรยกทรงเพื่อระบายน้ำ

(๒) พื้นที่ปลูก เมล่อน

ตำบลสนามชัย มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๘ ไร่

ตารางที่ ๑๒ แสดงพื้นที่ปลูกเมล่อน ตำบลสนามชัย

ตำบล	พื้นที่ปลูกเมล่อน (ไร่)
สนามชัย	๘

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖

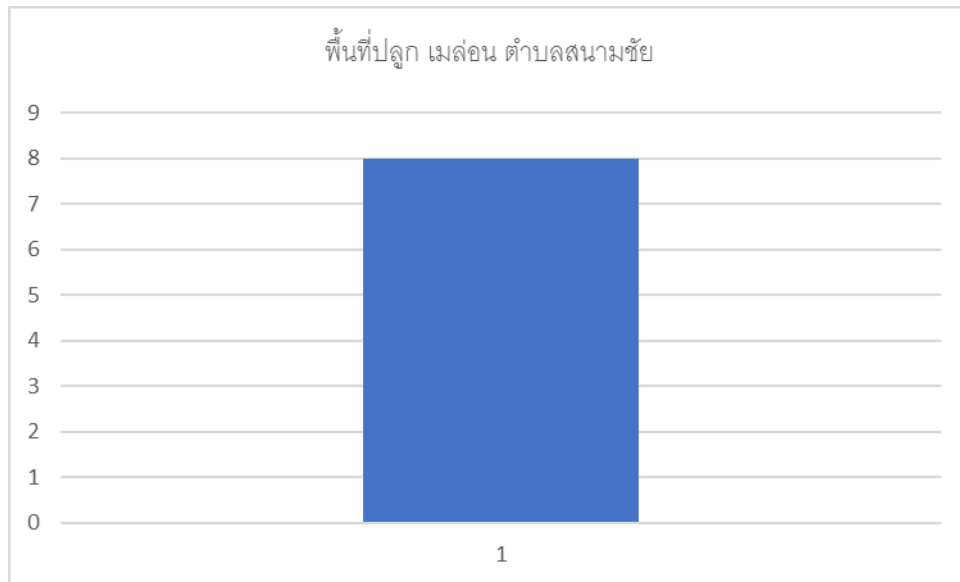
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลสนามชัย มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๘ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ ๗ จำนวน ๘ ไร่

ตารางที่ ๑๓ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลสนามชัย

หมู่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๗	๑	๘	๘	๒๗.๒๐	๓.๔๐
รวม	๑	๘	๘	๒๗.๒๐	๓.๔๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๑ แสดงปริมาณการปลูกเมล่อน ตำบลสนามชัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖)

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

ตำบลสนามชัย มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกเมล่อน เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกเมล่อน พื้นที่ ๘ ไร่ โดยปลูกอยู่ที่ หมู่ที่ ๗ บ้านปากกราน จำนวน ๘ ไร่ ได้ผลผลิต ๗๐๐ ผล/ไร่ น้ำหนักเฉลี่ย ๑.๕ กก./ผล

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) ไถดินลึกอย่างน้อย ๒๐ เซนติเมตร ตากดินก่อนปลูกอย่างน้อย ๑๐-๑๕ วัน (กรณีดินมีความชื้นสูง) หากดิน เป็นกรดใช้ปูนขาวอัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่หว่านให้ทั่ว ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๑ ตันต่อไร่ก่อนทำการไถพรวนอีก ๒-๓ ครั้ง ให้ดินร่วนซุย

(๒) เตรียมเมล็ดพันธุ์ (๘๐-๑๐๐ กรัมต่อไร่) โดยนำเมล็ดใส่ถุงพลาสติกเจาะรูหรือตาข่ายแช่น้ำนาน ๓-๔ ชั่วโมง นำเมล็ดขึ้นสลดน้ำออก ห่อด้วยผ้าชื้น เก็บในที่มืดและอุณหภูมิต่ำ ๒๔ ชั่วโมง เมื่อรากงอกประมาณ ๐.๕ เซนติเมตร นำไป เพาะในถาดเพาะหรือถุงพลาสติก ขนาด ๔x๖ นิ้ว จำนวน ๑ เมล็ด/หลุม/ถุง

(๓) ยกแปลงปลูก กว้าง ๘๐-๙๐ เซนติเมตร ยาวตามความเหมาะสมของพื้นที่ ระยะห่างระหว่างแปลง ๑.๒- ๑.๕ เมตร คลุมด้วยพลาสติกสีเทา-เงิน กลบชายพลาสติกทุกด้านด้วยดิน เจาะพลาสติกระยะห่างระหว่างต้น ๔๐-๕๐ เซนติเมตร ทำหลุมลึก ๑๐-๑๒ เซนติเมตร ควรทำเสร็จก่อนปลูก ๑-๒ วัน

(๔) เมื่อต้นกล้าอายุ ๑๐-๑๒ วัน หรือมีใบจริง ๒-๔ ใบ ให้รดน้ำต้นกล้า ๑-๒ วันก่อนย้ายปลูก

(๕) ปลูกต้นกล้าในหลุมปลูกที่เตรียมไว้ ๑ ต้นต่อหลุมกลบดินหนาประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร

(๖) เมื่อต้นพืชอายุ ๑๔-๒๑ วันหลังย้ายปลูก ทำค้างด้วยไม้ไผ่ที่ทำได้ในพื้นที่ ใช้ค้ำยาวประมาณ ๒.๓๐ เมตร ปักลึก ๓๐ เซนติเมตร ปักต้นละ ๑ อัน ใช้ลวดหรือเชือกฟางพันเป็น ๒ ระดับ ระดับที่ ๑ ที่ความสูงประมาณ ๖๐ เซนติเมตร เพื่อใช้แขวนผล และระดับที่ ๒ ที่ปลายค้ำ เมื่อต้นอายุ ๑๕-๑๗ วัน เริ่มมัดขึ้นค้ำ เมื่อมีผลให้แขวนผล ด้วยเชือกฟางหรือที่แขวนผลสำเร็จรูปโดยแขวนติดกับแนวลวด

(๗) เมื่อย้ายปลูก ๗-๑๐ วัน ใส่ปุ๋ยยูเรียอัตราส่วน ๕ กรัมต่อน้ำ ๑๐ ลิตร รดโคนต้นห้ามไม่ให้ถูกใบ เมื่อย้ายปลูก ๒๐ วัน ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่และเมื่อย้ายปลูก ๓๕ วัน ใส่ปุ๋ย ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่และใส่ปุ๋ย โปแตสเซี่ยมผสมปุ๋ยยูเรียอัตรา ๑ ต่อ ๑ ปริมาณ ๖ กรัมต่อต้น

(๘) ย้ายปลูก ๔๐ วัน ตัดกิ่งแขนงที่ต่ำกว่าข้อที่ ๙ และสูงกว่าข้อที่ ๑๓ ออกให้หมด ไว้ผลข้อที่ ๙ - ๑๓ ไว้ผลครั้งแรก ๑-๒ ผล และเลือกผลที่ดีที่สุดไว้ต้นละ ๑ ผล เติดยอดในข้อที่ ๓๐-๓๕ ออก

(๙) ให้น้ำสม่ำเสมออย่างพอเพียง ลดปริมาณน้ำลงก่อนผลสุกประมาณ ๑๔ วัน แลงดน้ำก่อนเก็บ ผลประมาณ ๗-๑๐ วัน

(๑๐) เก็บผลในช่วงเช้าเมื่อผลมีความสุกประมาณ ๘๐% หรืออายุ ๓๐-๓๕ วันหลังผสมเกสร หรือ อายุ ๕๕ วัน หลังย้ายกล้า หรือดูจากข้าวแดงจะมีรอบปริณามผลเก็บรักษาที่อุณหภูมิ ๓-๔ องศา ความชื้นสัมพัทธ์ ๙๐% จะเก็บรักษาได้ นาน ๑๐-๑๕ วัน

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

ตารางที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกเมล่อน ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ขั้นตอนการผลิต	แผนการผลิตปี 2565- 66 (ใส่เครื่องหมาย ◀▶ ในเดือนที่มีกิจกรรม)																							
		ธ.ค. 65				ม.ค. 66				ก.พ. 66				มี.ค. 66				เม.ย. 66				พ.ค. 66			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
1	เตรียมดิน	◀▶												◀▶											
2	ลงปลูก	◀▶												◀▶											
3	การดูแลรักษา	◀												◀											
4	เก็บเกี่ยวผลผลิต									◀												◀			
6	รีแบรนด์และทักแปลง													◀											

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕) ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๑๕ แสดงต้นทุนการผลิตเมล่อน ตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	(บาท/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน	๒๐๐
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์	๓,๕๐๐
๓	ค่าจ้างปลูก	๑,๐๐๐
๔	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ	๕๐๐
๕	ค่าปุ๋ย	๒,๐๐๐
	รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	๗,๒๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

- จอผ่าน เพจ Facebook
- ส่งบริษัท
- จำหน่ายหน้าสวน

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลสนามชัย มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในการปลูกเมล่อนในพื้นที่ โดยเกษตรกรเป็น Smart Farmer ต้นแบบผลิตพีชปลอดภัย จำนวน ๑ ราย เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- (๑) การผลิตพีชปลอดภัย
- (๒) การทำน้ำหมักชีวภาพและฮอร์โมนไข่
- (๓) การผลิตชีวภัณฑ์เพื่อลดการใช้สารเคมี

ชนิดสินค้ากล้วยน้ำว้า

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

การเลือกพื้นที่และการเตรียมพื้นที่ปลูก ควรเป็นที่ราบไม่มีน้ำท่วมขัง มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตตลอดฤดูปลูก ลักษณะดินเป็นดินร่วน หรือร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนทราย มีความเป็นกรดเป็นด่าง ปานกลาง (pH ประมาณ ๕.๕-๗.๕) มีการระบายน้ำได้ดี ถ้าเป็นที่ลุ่มควรถูกกรองเพื่อระบายน้ำ

(๒) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า

ตำบลสนามชัย มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๕๗.๕๐ ไร่

ตารางที่ ๑๖ แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลสนามชัย

ตำบล	พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า (ไร่)
สนามชัย	๕๗.๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖

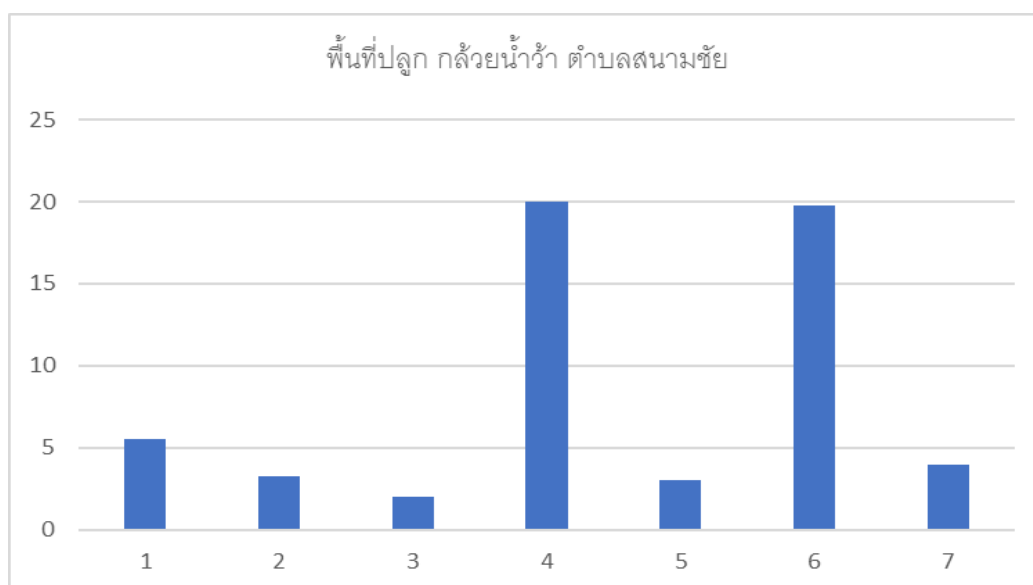
๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลสนามชัย มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า จำนวน ๕๗.๕๐ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ ๔ จำนวน ๒๐ ไร่ รองลงมาคือ หมู่ ๗ จำนวน ๑๙.๗๕ ไร่ หมู่ ๑ จำนวน ๕.๕๐ ไร่ หมู่ ๘ จำนวน ๔ ไร่ หมู่ ๒ จำนวน ๓.๒๕ ไร่ หมู่ ๖ จำนวน ๓ ไร่ และหมู่ ๓ จำนวน ๒ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๗ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลสนามชัย

หมู่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อ ไร่ (ตัน)
๑	๕	๕.๕๐	๕.๕๐	๑๗.๙๘	๓.๒๗
๒	๕	๓.๒๕	๓.๒๕	๑๐.๖๒	๓.๒๗
๓	๑	๒	๒	๖.๕๔	๓.๒๗
๔	๙	๒๐	๒๐	๖๕.๔	๓.๒๗
๖	๒	๓	๓	๙.๘๑	๓.๒๗
๗	๘	๑๙.๗๕	๑๙.๗๕	๖๔.๕๘	๓.๒๗
๘	๓	๔	๔	๑๓.๐๘	๓.๒๗
รวม	๓๓	๕๗.๕๐	๕๗.๕๐	๑๒๒.๖๑	

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖

ภาพที่ ๑๒ แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลสนามชัย
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

- ใช้หน่อกล้วยน้ำว้าพันธุ์ดี ต้นพันธุ์ที่ได้จากการเพาะปลูกเลี้ยงเนื้อเยื่อ ซึ่งทนต่อโรคและแมลงศัตรูพืช

(๒) การเตรียมดิน

- ไถเพื่อพลิกกลับดิน และตากดิน ๗ - ๑๐ วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและป้องกันโรคที่เกิดจากเชื้อรา
- เตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม.
- ใช้ปุ๋ยคอกจำนวน ๑ กิโลกรัม เป็นปุ๋ยรองก้นหลุม

(๓) การปลูก

- ใช้ระยะปลูก ๓ x ๓ เมตร หรือ ๔ x ๔ เมตร
- วางหน่อพันธุ์ที่เตรียมไว้กลางหลุมปลูก กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น
- คลุมดินบริเวณโคนต้นด้วยฟางข้าว หรือหญ้าแห้ง
- รดน้ำให้ชุ่ม

(๔) ระบบการให้น้ำ

- ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอโดยระบบสปริงเกลอร์ตลอดฤดูปลูก ๕- ๗ วัน/ครั้ง ยกเว้นฤดูฝนเนื่องจากมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อความต้องการ

(๕) การดูแลรักษา

- การตัดแต่งหน่อกล้วยน้ำว้า

การตัดแต่งหน่อ หลังจากปลูกประมาณ ๓-๔ เดือน จะมีหน่อขึ้นมารอบ ๆ โคนให้ตัด และหลังปลูกแล้วประมาณ ๗-๘ เดือน มีการไถหน่อทดแทน ๑-๒ หน่อ

- การตัดแต่งใบกล้วยน้ำว้า

ทำการตัดแต่งช่วงที่ต้นเริ่มโตจนถึงเก็บเกี่ยว โดยเลือกใบแก่และใบที่เป็นโรคออกเพื่อป้องกันต้นกล้วยโคนช่วงออกปลี

(๖) การใส่ปุ๋ย

- ใส่ปุ๋ยเคมีอัตรา ๑ กิโลกรัม ตัน/ปี โดยแบ่งใส่ ๔ ครั้ง
- ครั้งที่ ๑ ใส่หลังปลูก ๑ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕
- ครั้งที่ ๒ ใส่หลังจากครั้งที่ ๑ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕
- ครั้งที่ ๓ ใส่ปุ๋ยหมักหลังจากครั้งที่ ๒ ประมาณ ๓ เดือน อัตรา ๑ กิโลกรัม/ตัน
- ครั้งที่ ๔ ใส่หลังจากครั้งที่ ๓ ประมาณ ๓ เดือน ใช้สูตร ๑๓-๑๓-๒๑

(๗) การเก็บเกี่ยว

- การเก็บเกี่ยวเริ่มต้นด้วยการตัดเครือกล้วยหลังจากกล้วยออกปลี ๑๐๐-๑๒๐ วัน
- คุณลักษณะความอ่อนแก่จากลักษณะผล ขนาดลูกกล้วย และเหลี่ยมของกล้วย

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- นำเครือกล้วยแขวนไว้บนราว ปลอຍให้ยางไหลจนแห้ง
- ทำความสะอาดผลและบริเวณปลายผลที่มีก้านติดอยู่ออกให้หมด
- ตัดเครือกล้วยออกเป็นหวี ๆ ระวังอย่าให้รอยตัดซ้ำ
- บ่มกล้วยให้สุก โดยคลุมด้วยผ้าขาวปกไว้ ๔-๕ วัน
- บรรจุลงแข่ง โดยมีใบตองรอง เพื่อป้องกันบอบช้ำ

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (ต่อ)

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

กล้วยน้ำว้า เมื่อมีอายุ ๒ ปี ส่วนใหญ่จะเกิดโรคตายพลาย มีวิธีการป้องกันกำจัดโรคและแมลง ดังนี้

- ทำความสะอาดแปลงปลูก
- ใช้หน่อกล้วยที่ปราศจากโรค
- ใช้สารชีวภัณฑ์ไตรโคเดอร์มา และบีวเวอร์เรีย ในการป้องกันโรค
- ให้ตัดต้นที่เป็นโรคออกไปทำลายนอกแปลงปลูก เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดในแปลงปลูก

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลสนามชัย มีการปลูกกล้วยน้ำว้า ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว้า	←→ △							←	▽			→

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ตาราง ๑๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลสนามชัย

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖)

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลสนามชัยมีต้นทุนการผลิตโดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๕,๗๙๐ บาท

ตารางที่ ๑๙ แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี ๒๕๖๖ ตำบลสนามชัย

รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ไถพรวน	๕๑๐	
หน่อพันธุ์กล้วยน้ำว้า	๒,๐๐๐	ระยะปลูก ๔ x ๔ เมตร
ค่าจ้างปลูก	๓๐๐	
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	๒๕๐	
ปุ๋ยเคมี .....๕๐..... กก./ไร่ (....๓... ครั้ง)	๑,๔๐๐	
ปุ๋ยอินทรีย์ ....๕๐..... กก./ไร่ (....๑...ครั้ง)	๓๕๐	
ให้น้ำ .....๔..... ครั้ง/เดือน	๑,๐๐๐	ค่าน้ำโดยเฉลี่ย
เก็บเกี่ยว กิโลกรัมละ	-	บาท
รวม	๕,๘๑๐	

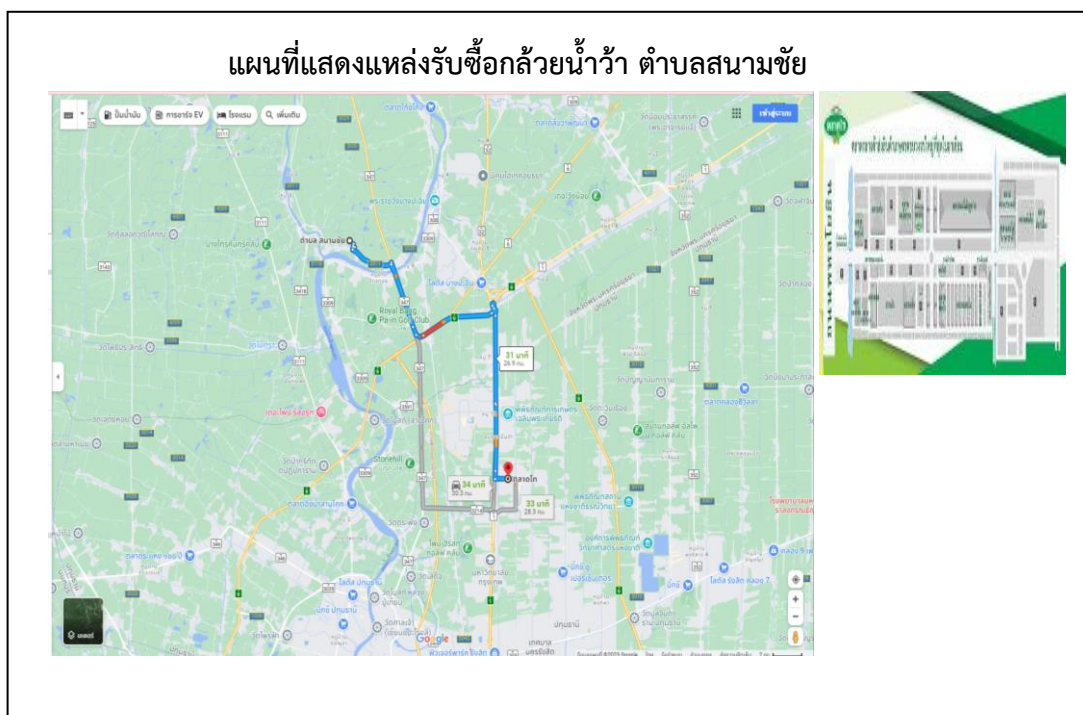
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๖)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

มีการจำหน่ายผลผลิตอยู่ในร้านค้าชุมชน และส่งจำหน่ายตลาดวัดบางคล้า และเกษตรกรจะนำผลผลิตไว้บริโภคในครัวเรือน โดยการนำมาแปรรูป เป็นกล้วยตาก เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ภาพที่ ๑๓ แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า ตำบลสนามชัย (ที่มา : www.google.co.th)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลสนามชัย มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านพืชผักและไม้ผล จำนวน ๑ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๒๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตพืชผักและไม้ผล ตำบลสนามชัย

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่	สาขา
๑	นาย สวง วุฒิ	๑	สนามชัย	พระนครศรีอยุธยา	-	เกษตรผสมผสาน
๒	นางสาวนุชจรี พุ่มมาลี	๒	สนามชัย	พระนครศรีอยุธยา	-	เกษตรผสมผสาน
๓	นายประเสริฐสุข จิตร์ศัพท์	๔	สนามชัย	พระนครศรีอยุธยา	-	เกษตรผสมผสาน

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. ๒๕๖๖)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๒๑ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๒. ภัยธรรมชาติ ๓. มีการขุดคลองระบายน้ำหลาก บางบาล – บางไทร	๑. เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนดิน จำเป็นในนาข้าว ๒. ดินเป็นกรดจัด ๓. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๔. ขาดที่ดินทำมาหากิน	๑. ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๒. การปรับปรุงบำรุงดิน ๓. รักษาสิ่งแวดล้อม ๔. สร้างอาชีพอื่นให้เกษตรกรทดแทนการทำเกษตรกรรม	หมู่ ๑ - ๘	มาก
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ข้าว ๑. ต้นทุนการผลิตสูง ๒. โรคและแมลงศัตรูข้าว ๓. ผลผลิตไม่มีคุณภาพ	๑. การใช้สารเคมีไม่ถูกต้องและเกิน ความจำเป็น ๒. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๓. ขาดเทคโนโลยีที่ช่วยในการผลิต	๑. ส่งเสริมการใช้พันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ๒. มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพให้ได้ มาตรฐาน ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต การผลิตสินค้าที่ปลอดภัย ต่อเกษตรกร และผู้บริโภค เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย ด้านการจัดการ ศัตรูพืชแบบผสมผสาน เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต	หมู่ ๑ - ๘	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ไม่มีการรวมกลุ่ม ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ	๑. ขาดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความ เข้มแข็งในการต่อรอง การซื้อปัจจัย การผลิต และขายผลผลิต ๒. ความสนใจของคนรุ่นใหม่ในการ ต่อยอดและพัฒนาด้านการเกษตรมี แนวโน้มที่ลดลงประกอบกับ เกษตรกรรุ่นเดิมกำลังจะเข้าสู่วัย สูงอายุ	๑. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง เพิ่มบทบาทและประสิทธิภาพของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร ให้เป็นสถาบันที่มีความพร้อมในการดำเนินการธุรกิจ ซื้อ – ขาย ข้าวเปลือก และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ๒. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญ ของอาชีพการเกษตร	หมู่ ๑ - ๘	ปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์ ๑. ไม่มีการแปรรูปเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่ม ๒.	๑. ผลิตแล้วขายเลยไม่มีการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้า	๒. ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างการรับรู้ในเรื่อง ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	หมู่ ๑ - ๘	ปานกลาง

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร
 ตารางที่ ๒๒ แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S) <ul style="list-style-type: none"> - เป็นพื้นที่เหมาะในการทำ การเกษตร, การคมนาคมสะดวก - มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติและ ระบบชลประทานในพื้นที่ - ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง - เกษตรกรหาความรู้และเทคนิค ใหม่ ๆ มีความสามารถเป็นวิทยากร ในการถ่ายทอดได้, มีความรู้ความ ชำนาญในการทำการเกษตร - มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ - มีการรวมกลุ่มทำนาแบบแปลง ใหญ่ - มีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มแม่บ้าน / วิสาหกิจชุมชน - เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญใน การทำการเกษตร 	จุดอ่อน (W) <ul style="list-style-type: none"> - สภาพดิน ขาดความอุดมสมบูรณ์ - เกษตรกรขาดความรู้, ขาดแคลนแหล่ง ผลิตข้าวพันธุ์ดี - ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพ ขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับ ใช้ - เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ - ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร - สินค้าเกษตรยังไม่มีแปรรูปหรือ ต่อยอด - บางชุมชนมีการรวมกลุ่มน้อยมาก - เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าที่ทำกิน, ขาด การวางแผนการผลิตที่ดี - เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการทำบัญชี คราวเรือนและยังไม่สามารถลดต้นทุน ในการผลิตที่สูงได้
โอกาส (O) <ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนโครงการจาก หน่วยงานของรัฐ - มีการสนับสนุนแหล่งสินเชื่อ จาก ธ.ก.ส. และสหกรณ์ การเกษตร - มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ระดับ ตำบล อำเภอ จังหวัด - อปท. สนับสนุนงบประมาณ เพื่อเรียนรู้ด้านการเกษตร 	กลยุทธ์เชิงรุก (SO) <ol style="list-style-type: none"> ๑.ส่งเสริมการผลิตข้าวคุณภาพ มี มาตรฐานเพื่อลดต้นทุน ๒.การจัดตั้งแปลงใหญ่ข้าว 	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) <ol style="list-style-type: none"> ๑.พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืช ๒.ส่งเสริมและปรับทัศนคติการทำงานแบบ กลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในอาชีพ

ภัยคุกคาม (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
<ul style="list-style-type: none"> - โรคและแมลง - ราคาผลผลิตขึ้นอยู่กัตลาดโลก, ปัจจัยการผลิตมีราคาเพิ่มขึ้น - สินค้าการเกษตรบางอย่างส่งออกไม่ได้ - มีคู่แข่งทางการค้าจากต่างประเทศ,บางประเทศมีการกีดกันทางการค้า -โครงการคลองระบายน้ำหลากบางบาล – บางไทร ทำให้เกษตรกรขาดที่ทำกิน 	๑. ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน (w๖ S๕ T๑)	๑. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ (W๑ T๑ T๒ T๔T๓ T๕) ๒. ๖. บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ (W๗T๘)

๒.๓ การจัดทำ TOWS Matrix

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- ๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
- ๑.๓ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ
- ๑.๔ พัฒนาแหล่งเรียนรู้

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย
- ๒.๒ ลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๓ ส่งเสริมการปลูกพืชตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม
- ๒.๔ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาด
- ๓.๒ การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ Smart farmer ให้มีความรู้เรื่องกฎหมายการกีดกันการค้าระหว่างประเทศ

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ พัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- ๔.๒ พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพ
- ๔.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชชนิดใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือก

*****

หมายเหตุ

การตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. ต้องเป็นไปตามแบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒ ที่แนบมาพร้อมหนังสือแจ้งจังหวัด
๒. ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล
๓. การแสดงอ้างอิงแหล่งที่มาของแต่ละข้อมูล
๔. นอกจากการบรรยายเนื้อหาแล้วต้องมีตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่ประกอบตามแบบฟอร์มรายงาน